

Paládi József

AZ ALULJÁRÓ KIRÁLYNŐJE

Paládi József

**Az aluljáró
királynője**

Paládi József

Az aluljáró királynője

Novellák

Magánkiadás

Budapest, 2024

ISBN 978-615-6102-21-8

Az író, aki van, de nincs

Az öreg Topolya Pál már csak az emlékeinek élt.

Ült a fotelban, s egykedvűen nézett maga elé. Vékony ujjával dús, szürke szakállát simogatta, majd zsebkendőjével megtörölte a szemüvegét. Azon tűnődött, mit ér az élete? Nem lett nagy író. Még csak kicsi sem. Nincs neve. Mintha soha egy sort sem írt volna le. Mintha nem is élt volna.

Most már sajnálta, hogy az újságírásra szentelte minden idejét. Hemingway azt írta a Vándorünnepben, hogy az újságírást idejében abba kell hagyni, ha író akar lenni az ember.

Próbálta elképzelni, mi lett volna belőle, ha... Híres, befutott író volna, rajongók táborával, glóriával a feje felett, és sok pénzzel...

De nem önmagát kell kárhoztatnia, hanem azokat, akik el akarták hitetni vele, hogy nem tud írni, tehetségtelen. Amint belépett egy irodalmi lap szerkesztőségébe, ránéztek, s minden el volt veszve. Érezte a lesújtó pillantásokat. Mit akar ez a fiatalember? A titkárnő közölte, hogy a főszerkesztő "házon kívül van". A szerkesztő is. Mindenki. Ha hozott valamit, hagyja ott, majd írásban válaszolnak. Jó esetben valóban írtak néhány elutasító sort, átlátszó, üres kifogásokkal. Sokszor nem is válaszoltak. Mert nem mindegy, milyen kalapot hord valaki.

Miért kell nekem a múlttal foglalkozni, tűnődött Topolya? Mire jó ez a lélekgyötrő múltidézés?

Talán jobb is, hogy abbahagytam a szépírást, gondolta. Így legalább nem hazudtam. Volt egy sikeres író, aki lezuhant egy belvárosi ház ötödik emeletén a párkányról, miközben egyik szobából a másikba a falon kívül akart átmászni. Rongyembereknek nevezte azokat, akik kiléptek a tsz-ből. Pedig tudnia kellett, hogy a nyakas magyar parasztokat erőszakkal kényszerítették be a tszcs-be, és sokan felakasztották magukat, mert nem akarták bevinni földjüket a téeszbe, s ott robotolni.

Jó, hogy ő nem írt ilyeneket. A hazugság nagyobb bűn, mint a hallgatás. Írhattam volna a fióknak is, tűnődött. Ah, badarság! Hogy írhatna egy ambíciózus, világot

megváltani akaró fiatalember az utókornak. Eszébe sem jutott, hogy egyszer megdőlj majd a szocialista rendszer, s megjelenhetnek az írásai.

Felrémlett előtte, hogyan is kezdte?

Az általános iskolában adomákat, kis történeteket jegyzett fel.

Az első „regényét” tizennégy éves korában kezdte írni, akkori olvasmánya, a „Timur és csapata” szovjet ifjúsági regény mintájára. Arról szólt, hogy a környékbeli jó fiúk és rossz fiúk egymás ellen harcoltak, mint Timurék, és... Néhány oldalnál nem jutott tovább. De többször is tollat ragadott, s megörökített néhány apró iskolai történetet.

A középiskolában a faliújságra írt cikkeket. A megyei ifjúsági irodalmi pályázatára beküldött elbeszélésével második díjat nyert. Dicséretet és ötszáz forint pénzjutalmat kapott. Ezután még többet írt.

Az érettségi után beküldte egyik novelláját a helyi irodalmi folyóiratnak.

A történet egy lányról szólt, akit elhagyott a vőlegénye. Ez nagyon bántotta. Megállt a híd közepén, a korlátnak dőlt, lenézett, vonzotta a sötét mélység. Elgondolkodott, mi volna, ha leugorna? Topolya igaznak érezte a történetet. Később rájött, hogy rossz témát választott, hiszen a szocialista társadalomban boldogok az emberek. Nem lesznek öngyilkosok, hisznek a fényes jövőben.

A novellát nem közölték, de biztatták. Beküldött egy másik novellát is. A rovatvezetőtől hamarosan levél érkezett. „Nem a szójáték kedvéért írjuk „A kezdet” című novellájáról: kezdetnek nem rossz írás. Kár, hogy a tétovázó fiatalember vívódását nem sikerült eléggé megrajzolnia. Küldjön újabb, jobban sikerült írást.”

Küldött. Arról azt írták:

„Érdekes írás, jók a dialógusok, s belső rajzot is ad az alakjairól. Stílusa is az a fajta világos, rendszerezett stílus, ami már jelzi a helyes irányt, amely felé törekednie kellene. Nincs túlírva sem, csak éppen még valami hiányzik belőle. Olvasson moderneket, nem azért, hogy utánozza őket, hanem azért, hogy tudja, hol tart a világ, benne a szellem, az irodalom.”

Később a megyei lap vasárnapi számában közölték egy egész oldalas elbeszélését. Amikor egyetemista lett, egyik novellája megjelent az egyetemi újságban. Azután két újabb novellája a lap irodalmi mellékletében. Sokan felfigyeltek rá.

Miután elszegődött újságírónak, kevesebb idő jutott a szépirodalomra.

De továbbra is írogatott novellákat. Az egyik arról szólt, hogy 1956 októberében egy vidéki városban három ávost fejfelé felakasztottak a gesztenyefára. Sokáig szenvedtek, s a tömeg szótlanul végignézte kínhalálukat. Az elbeszélést elolvastatta néhány kollégájával. Az egyikük így biztatta:

- Csak semmi aggályoskodás. Gyémánt van a kezében. Zseniális az ötlet. Ha kibővíted, Nobel-díjas kisregényt lehet belőle írni. Mások azt mondták, próbálkozzon a vidéki folyóiratoknál, azokat nem figyelik annyira a Pártközpontban, többet megengedhetnek maguknak a szerkesztők. Küldje el a novellát a szombathelyi irodalmi lapnak. Más a játéktere, a kis példányszám miatt könnyebben tudja közölni. Vagy küldje ki valamelyik nyugati magyar lapnak, ott örömmel fogadják. De Topolya itthon akart érvényesülni.

Egy napilapnál dolgozó kolléga azt mondta, mutassa meg neki a novelláit, majd ő segít.

- Te nem tudod közölni – kétkedett Topolya.

- De vannak haverjaim, akik olyan helyen dolgoznak...

Topolya nem hitt neki. Pedig a személyes kapcsolatokon múlt a megjelenés. Írhat ő bármit, Nobel-díjas regényeket is, ha nincs pártfogója.

Az egyik képes hetilaphoz személyesen vitte be a kéziratát. Ott kellett hagyni, s egy hét múlva érdeklődni. Azt mondták, hogy rendben, elfogadták közlésre. Hónapokig várt a megjelenésre, de nem közölték. Amikor munkahelyén, a Budapest és Vidéke szerkesztőségének gépíró szobájában szó került erről, a gépíró nő váratlanul azt mondta Topolyának:

- Majd én segítek magának. A férjem ott dolgozik, szólok neki.

A férj a kulturális rovat vezetője volt. És csodák csodájára a lapban megjelentek az addig elfektetett novellák.

Nem sokkal később a másik képes hetilap öregedő munkatársa megállította a folyosón, kedvesen rámosolygott, s azt mondta:

- olvastam a novelládat. Tudtam, hogy jó újságíró vagy, de azt nem, hogy ilyen tehetséges írói vénád van. Adj egy elbeszélést, mi is közöljük.

- Köszönöm.

A kolléga markolászni kezdte elől a nadrágját. Topolya akkor jött rá, kivel is van dolga, s minek köszönheti az ajánlatot. Hátrább lépett, hogy elkerülje a továbbiakat. Viszolyogva gondolt arra, hogy mit kellene tennie ahhoz, hogy közölje a novelláit.

Később beküldte az 56-os novelláját az ország egyetlen irodalmi hetilapjának.

Azt a választ kapta a prózai rovat vezetőjétől, hogy elbeszéléssel nem sikerült „áttörni a gátat”. Mi lehet az a “gát”? Hogy lehet áttörni?

Máskor azzal utasították el egyik novelláját, hogy az „íróavatáshoz” egyénibb, nívósabb írás kellene. De ő nem azt akarta, hogy íróvá avassák, csak azt, hogy közöljék a kis elbeszélését. Miből gondolják a szerkesztők, hogy ők avatnak bárkit is íróvá? Mintha attól lenne valaki író, hogy ők közlik a kis szösszenetét. Milyen nagyképűek, gondolta Topolya.

Nem adta fel, később is küldözgette írásait a lapnak.

Az egyik rovatvezető, aki 1956-ban az Írószövetség elnöke volt, s a forradalom leverése után három évre bebörtönözték, hamar elolvasta a nála hagyott írásokat, s azt mondta:

- A két novellából kiderül, hogy tud írni. Nem ígérek gyors átfutást, de ráteszem a futószalagra. Ne vegye kézpénznek a megjelenést, lehet, hogy fennakad a karácsonyi tumultusban. Ha neve lenne, biztosan megjelenne, így egy hajszálon múlik. Jól fogta meg a témát, mindkettő remekmű lehetne, de még nincs gyakorlata abban, mit lehet kihozni a témából. Lassan beleér a prózaírói korbá. Én mindenképpen biztatnám magát.

Ám a novellák valahol elakadtak a futószalagon, nem jelent meg egyik sem. Az ötvenhatos történetet a főszerkesztő azzal dobta vissza: “Ötvenhatos témákat nem közlünk.” Az új rovatvezető, a külföldről hazatelepült író azt mondta:

- Nálunk nem szeretik az ilyen 56-os történeteket. Egyébként jó írás. De kerüld a politikumot.

Vitt egy másikat, arra azt mondta:

- Ez az írásod nagyon jó, le fogom adni a következő számba.

Ez volt az első eset, hogy valaki kerek-perec beszélt egy lapnál, és nem köntörfalazott. A karácsonyi számban nem jelenhetett meg, mert abban „nevek” szerepelnek. Csak január közepén jelent meg a novella. Ez lenne a nagy íróvá avatás?
- tűnődött Topolya.

A folyóiratoknál továbbra is hiába próbálkozott. Egy idő után megunta a kilincselést, már nem volt kedve könyörögni. És a novellák írásához sem.

Sok-sok évvel később eszébe jutott, hogy ott porosodik valahol a szekrény alján egy bőrönd, amelyet magával hurcolt albérletről albérletre, mint valami kincset. Előhúzta a kis, fekete bőröndöt, kirakta a szoba közepén az asztalra. Felnyitotta. Áporodott, dohos szag áradt belőle. Csak nézte a régi igazolványokat, fényképeket, munkaszerződéseket, leveleket, írásokat.

Vajon miért rakta el?

Kivette a dossziékból a foszló, töredezett papírlapokat. Beleolvasott a régi, elfeledett, géppel írt szövegbe, s az újdonság erejével hatott rá. A közölhetetlennek ítélt és visszaküldött novellái láttán majdnem sírva fakadt.

Visszarakta a papírokat a bőröndbe. Olyan volt, mint egy fekete koporsó. Benne egy félbehagyott élet, egy fiatal magyar író, akit élve temettek el. Ott nyugszik benne minden, ami egykor ő volt. Megborzongott. Ez a múltam, gondolta. Ennyi volt az életem. Ez a halom sárga papír.

Idős korában Topolya összegyűjtötte a régi, újságokban közölt, és a fiókban maradt novelláit, s egyik ismerőse megjelentette az elbeszéléseket egy kötetben. Ezt a könyvhéten is árusították. Topolya kiült a Vörösmarty térre dedikálni. Nem volt nagy sikere, nem ismerték az olvasók.

Ezután újból elkezdett szépírással foglalkozni. Hamarosan elkészült első regénye.

Túl későn, gondolta Topolya. Ámbár...

Csontváry csak 41 éves korában tanult meg festeni. Művei nem hozták meg az áhított sikert. Nem vette komolyan senki. Nem ismerték el a kortársai. Az utolsó, 1908-as kiállítása után felhagyott a festéssel. Csak a halála után lett híres. Száz év múlva rekordáron, 460 millió forintért kelt el egyik festménye.

Saramago Nobel-díjas portugál író feljegyezte: „Hatvanéves voltam, amikor kiadták az Emlékirat a kolostorról című regényemet. Ilyen korban nem érdemes elkezdni írni, hihetnénk. Szerencsém volt, engem így is elfogadtak. Ma is erőm teljében vagyok, nem unom, hanem szeretem az életet, dolgozom szakadatlanul. Konferenciákra járok, interjúkat adok, és írok, írok, írok, hiszen még nem fogytam ki a gondolatokból.”

Topolyával nem foglalkoztak a kiadók.

Egyik regényét elküldte egy neves kiadónak, s amikor érdeklődött felőle, a titkárnő gorombán válaszolt. Miért küldte oda? Ők állandó szerzői gárdával dolgoznak. A másik kiadó vezetőjénél érdeklődött, kiadnák-e a regényét? Az is csúnyán válaszolt: nekik nem az irodalom a fő profiljuk. A harmadik kiadónál hónapokig várt a válaszra. Aztán közölték, hogy a regény nem illik a profiljukba, kortárs írókkal csak a legkritikább esetben foglalkoznak.

Topolya olvasta valamikor, hogy Bessenyei György, a „bihari remete” Tarimenes utazása című regénye 1804 óta kiadatlanul hever egy raktárban. Nem akarta, hogy az ő könyvei is erre a sorsra jussanak.

Magánkiadásban megjelentette elbeszéléseit, regényeit. Ezek visszhang nélkül maradtak. A terjesztő cégek közül néhányan elzárkóztak könyvének árusításától. De a két legnagyobb mindet átvette, s folyamatosan a kínálatukban tartották.

Az újságok nem írtak a könyveiről. Továbbra is agyonhallgatták. Mintha láthatatlan fal vette volna körül. Továbbra is el kellett viselni a reménytelenséget. Hogy jeges űr öleli körül.

Nem baj, gondolta Topolya Pál. Egyszer majdcsak beérik a termés.

Stendhal is úgy írta könyveit, hogy azokat csak ötven-nyolcvan év múlva fogják olvasni. Addigra megérik hozzá a francia társadalom, kihálnak azok a kortársak,

akiket kegyetlen tárgyilagossággal ábrázolt. Életművének jelentős része csak a 20. században került nyomdába. Volt, amelyik csak százötven évvel a halála után.

Hans Keilson, a Németországból Hollandiába emigrált író százéves koráig nem ismerték el. Utána számos díjat kapott. 2011-ben meghalt. Készerű komédia c. könyve csak ezután jelent meg.

Topolyának eszébe jutott, hogy Csúrkai István színdarabjait sem játszották hosszú ideig a színházak. Erre ő megjegyezte: „Ilyen egy élő író, akit meghalasztanak. Van, de nincs.”

Az aluljáró királynője

A karcsú, jó alakú lány úgy álldogált a zajos aluljáró közepén, az oszlop mellett, mintha várna valakire.

Arcán hidegen égett a neonfény, duzzadó, vastag, érzéki ajkán alig látszott a rúzs. A szája fölött finom fekete pihe volt. Két felső szemfoga hiányzott. A lány mindenkire mosolygott. Nyitott, vajszerű blúza sejtetni engedte, hogy alatta izgalmas keblek vannak. A rövid fekete szoknya jól láttatta, hová torkollhatnak a húsos, izmos combok. A kéjvágyat keltő egyszerű öltözék vonzotta a tekinteteket.

Vajon miért álldogál ott? - tűnődött Mátrai, amikor az élelmiszerboltba ment. Elbűvölte a nő erotikus kisugárzása. Fantáziája szárnyra kapott, mi mindent lehetne kezdeni ezzel a lánnyal? Megállt mellette.

- Vár valakit? – kérdezte.

- Igen.

- A királyfit, aki elrabolja?

A lány elnevette magát, de hirtelen elkomorult.

- Ne vicceljen velem.

- Nem vicc. Maga nagyon csinos. Olyan, mint egy királynő...

Tovább nem mondta, mert a fejük fölött dübörgött a betontető. Egy villamos haladt át a téren.

Mátrai elindult a bolt felé. Amikor a bevásárlás után a teli nejlonszatyóval hazafelé tartott, a lány még ott állt az oszlopnál.

- Nem jön a királyfi? – kérdezte Mátrai.

- Úgy látszik, elaludt. Buli volt nála tegnap este.

- Nincs kedve meginni egy kávét?

A nő nem válaszolt.

- Jöjjön, királynő, ne keresse magát.

A lány nagyon unta már a várakozást, kötélnek állt. Leültek az aluljáró mellett a nyitott teraszon a kávézó egyik asztalához, s bemutatkoztak.

- János vagyok.

- Anita – nyújtotta kezét a lány.

Cigaretára gyújtottak. Lassan, élvezettel szívták, s apró kortyokban itták a kávét. János kanálával kávéjába mártotta a kockacukrot, s a nyújtotta a lány felé. Az elfogadta.

- Igyunk egy kis rumot? – kérdezte.

- Igen.

A felszolgáló pillanatok alatt ott termelt az itallal.

- Tegeződjünk – javasolta Mátrai.

Felhajtották a rumot. Égő, bizsergető érzés futott át a torkukon.

- Szia – mondta János, s megcsókolta a lány arcát.

- Szia – mondta Anita is, és viszonzta a puszit.

Ezután fesztelenül beszélgettek.

- Miért álldogáltál ott? – firtatta a férfi.

- Megbeszéltem egy barátnőmmel, hogy itt találkozunk, de nem jött.

- Azt hittem, prosti vagy...

- Ugyan!

- Bocsánat. Nem akartalak megsérteni. Mesélj magadról.

- Mit meséljek? Nemrég jöttem fel vidékről, mert nem volt munka a környéken. A térszben kapálhattam volna reggeltől estig, de ahhoz nem volt kedvem. Itt segédmunkás lettem egy vegyi üzemben. Félóránként kellett mérni lakmuszpapírral a gyárból kifolyó szennyvíz savasságát, ph-értékét, és naplót vezetni róla. Ezt lepecsételték, és állítólag a hivatalos aláírásokkal ellátva évekig megőrzik. Nagyon unalmas munka volt, otthagytam. Majdcsak lesz valahogy...

A lány rezzenéstelenül ült az asztal mellett. Keresztbe rakott, hosszú, zsibbadó lábát hirtelen szétvetette, s combközépig érő szoknya észrevétlenül feljebb csúszott. Könnyű, vajszerű blúzán kigombolt még egy gombot. Jól megnézte a férfit. Elegáns zakót viselt, fehér inget, piros csíkos nyakkendővel, és fekete nadrágot, széles övvel.

- Barátod nem volt? – kérdezte János.

Szeretett volna mindent tudni a lányról. Az szégyenkezés nélkül beszélt a volt barátjáról.

- De volt. Eleinte nagyon jó volt hozzám. Aztán terhes lettem tőle, de ő nem akart gyereket. Elmentem kaparásra, s egy szál virágot sem hozott. Mindenki kapott virágot, csak én nem. Látni se akart ezután.

- A szülő anyáknak szoktak virágot vinni.

- Azok se születtek, akikkel együtt voltam! Senki sem szült. Senki! De tíz szál rózsát kaptak, mert elvetették a gyereket!

- És mi lett azzal a fiúval?

- Szakítottunk.

- Ő verte ki a fogadat?

- Igen – mondta Anita, s szégyellősen lehajtotta a fejét. - Akkor határoztam el, hogy feljövök Pestre. Mert vidéken híre megy mindennek, és kibeszélik az embert.

A férfit meglepte a szokatlan nyíltság. Ilyen őszinte lánnyal még sosem találkozott.

- Mesélj még – mondta.

- Csúnya kislány voltam, és rossz tanuló. Az osztálytársaim csúfoltak, anyám mindig veszekedett velem. Apám rákos lett. Amikor meglátogattam a kórházban, a

töporódott, összeaszalódott kis ember szinte elveszett a nagy, fehér ágyban. Fiatalon, negyvenöt évesen halt meg. Anyám ezután a tízéves öcsémmel éldegélt a kis faluvégi vályogházban. Pisti segített neki a ház körüli munkában. Az pedig volt bőven. Meg kellett művelni a tsz-től kapott háztáji földet, etetni a tyúkokat, kacsákat, malacokat. A nagyanyám ugyanolyan kis házban lakott a közelben, mint az anyám. Ő is egyedül élt, tyúkokat, kacsákat tartott, s a ház körüli kertet művelte. Amikor meglátogattam, úgy nem jöhettek el tőle, hogy egy csirkét, vagy kacsát le nem vágott volna.

Jánost meghatotta a lány szomorú élete.

A kávézás után felmentek a férfi lakásába, a körfolyosós bérház második emeletére. A bejárati ajtó a lépcsőház mellett volt, a lakók nem láthatták, ki a vendége. Amikor beléptek, érezni lehetett a macska szagát. A kandúr szokott helyén, a kopott kanapén ült, s csak egy unott pillantásra méltatta az érkezőket.

- Nagyon öreg már – mondta a férfi. – Volt egy kis tacsóm is, de tavaly kimúlt. Nekem már nem kell semmilyen állat.

- Egyedül élsz?

- Igen. A feleségem egy éve meghalt. A halálos ágyán azt mondta, hogy ne gyászoljam sokáig, ne búslakodjak, éljem tovább az életemet. A férfiaknak szükségük van nőre, s ezen nem lehet változtatni... Egy idő után feltámadt bennem a vágy, hogy megismerkedjek valakivel. Egyre ritkábban mentem ki a temetőbe, nem akartam örökké gyászolni. Újból megnéztem a nőket az utcán, mint régen. Ez az élet rendje, nem igaz?

- Mifelénk azt mondták, élő az élővel, holt a holtal.

A lány szeme kedvesen csillogott, a szája szegletében halvány, biztató mosoly bujkált. A férfi csak nézte az arcát, milyen szép. Vajon ki lehet? Mindegy, akárki, csak őhozzá legyen jó. Feledtesse a sok gyötrelmet, az álmatlan éjszakákat.

Megbízott a lányban. Úgy látta, tiszta szívű, becsületes, önzetlen.

- Nem akarsz lefűrödni? – kérdezte.

- De, igen.

A lány lezuhanyozott, s odafeküdt az ágyra János mellé. Az érezte a lány illatát, selymes bőrének bódító kipárolgását. Megsimogatta, magához húzta, megcsókolta. A testük összefonódott, egymásba olvadt. A nagy lobbanás után édes lankadság öntötte el őket. Lassan, fokozatosan tértek magukhoz a zsibbadt ájultságból. A lány nyitott szemmel, hanyatt feküdt az ágyon, s két könnycsepp folyt végig az arcán. Kis idő múlva azt kérdezte:

- Most mire gondolsz?

- Arra, hogy nagyon jó volt veled – válaszolta János.

Meztelenül heverésztek tovább. Amikor megunták, felkeltek, felöltöztek és a konyhában kávéztak, cigarettáztak. A lány az ablakhoz ment, résnyire kinyitotta és kifújta a füstöt. Aztán egy újság horoszkópját tanulmányozta. Eszerint mesés, gazdag élet vár rá.

- Te mit gondolsz? Nem butaság? – kérdezte.

- Nem, királynőm.

A lány nekiállt vacsorát készíteni. Kinyitotta a hűtőt, megnézte, mi van benne. Elővette a paprikát, paradicsomot és a szalonnát.

- Főzök lecsót – mondta.

- Az jó lesz.

- Hagymát hol találok? - kérdezte.

- A kamrában, az alsó polcon.

Anita keze fűrgén járt, pillanatok alatt összeaprította a lecsóhoz valókat.

- Milyen házias vagy - mondta János.

- Otthon muszáj volt megtanulni a főzést.

Hamarosan érezni lehetett a finom illatokat, az edényből felszálló gőzök betöltötték a lakást. Asztalhoz ültek, s fehér kenyérrel megették a lecsót. Vacsora után visszamentek a szobába, lefeküdtek. A lány bekapcsolta a tévét, s érdeklődéssel nézte a képernyőt. Rég nem látott már tévé-adást.

Lassan alkonyodott, hűvösebb lett a levegő.

- Szeretném veled tölteni az éjszakát - mondta János.

- Jó.

- Nincs is hová menned, igaz?

- Igaz. Kirúgtak az albérletemből, mert felvittem egy fiút. Úgy volt, hogy pár napig meghúzódhatok a barátnőmnél, de nem jött el a randira. Telefonja nincs, azt se tudom pontosan, hol lakik? Nem tudom, mihez kezdjek?

- Maradj itt, királynőm – mondta János.

- Maradok.

János magához ölelte, megcsókolta ajkát, szemét, s leoltotta a villanyt.

- Aludjunk! Pihenjük ki magunkat.

Anita magára húzta a takarót, aztán összekucorodva feküdt az ágyon, s elaludt. Reggel, amikor felébredt, megdörgölte a szemét, kíváncsian körülnézett, hol is van? Hogy került ide? Mennyi idő van? Lassan feleszmélt.

Megmosakodtak, felöltöztek, s a reggeli után lementek vásárolni. Utána letültek a teraszra, ahol tegnap kávéztak. Most is kértek egy kávét kis rummal.

János megszerette a lányt, s az továbbra is ott lakott nála. Amikor munkába kellett mennie, kicsit tépelődött, ott merje-e hagyni egyedül a lakásban? De végül is mi rosszat tehet? Becsületes, okos lány, nem tesz semmi rosszat.

Telt-múlt az idő, s jól összemelegedtek. A férfi úgy érezte, nem tud élni a lány nélkül.

- Elveszlek feleségül, királynőm – mondta egyik este, és átölelte a lányt, mintha soha többé nem akarná elereszteni.

- Ne viccelj velem – hajtotta le a fejét Anita. – Nem akarok férjhez menni.

- Miért?

- Csak.

Anita nem merte elárulni, hogy igazából még mindig azt a fiút szereti, akitől egyszer gyereket várt. A hűtlen, csapodár senkit. Aki nincs is, csak az álmaiban bukkan fel néha. Egy álomképet. Hátha még egyszer találkoznak...

Többé nem beszéltek erről.

A lány továbbra is mosott, főzött, takarított, kivasalta a férfi ingeit, és vállfára rakta. Nem bánta, hogy sokat kell dolgozni. Ám egy idő után elege lett az együttélésből. Kezdte háztartási alkalmazottnak, rabszolgának érezni magát. S mintha börtönben lenne.

És a férfi mindig azt emlegette, milyen volt a felesége. Ezt így csinálta, azt úgy csinálta. Minden reggel felmosott, megstoppolta a lyukas zoknikat, megvarrta a szakadt ruhákat...

Ez még most is a halott feleségébe szerelmes, gondolta Anita. Véget kell vetni ennek a kapcsolatnak. Gondolkodott, hová mehetne? Rokona, ismerőse nem volt, ahol meghúzhatná magát. Pénze sem volt, hogy egy olcsó szállodában kivegyen egy szobát.

Visszament az aluljáróba, s megállt az oszlop mellett. Majdcsak lesz valahogy... Hátha éppen arra jár a barátnője...

A festő felesége

A tüdőszanatóriumban a betegek zsúfolt, nyolc ágyas kórteremben feküdtek.

A falon vékony fehér csó futott végig, leágazott minden ágyhoz. Ezen kapták a betegek az oxigént. Hanyatt feküdtek, s néhányuk orrából kék csó futott a fali oxigéncsaphoz, így kapták az éltető légkeveréket. Egy idős férfi mégis kékültszöldült az oxigénhiánytól. Időnként sprét fújta a szájába.

László a kórterem közepén ült, a műanyag terítős asztal mellett, s újságot olvasott. Bejáró beteg volt, csak napközben töltött itt néhány órát. A kancsóból citromos teát töltött a poharába, felhajtotta. Azután felállt, kiment a kórteremből. Végigballagott a hűvös, huzatos folyosón.

A legutolsón szobából kilépett egy alacsony, kék fürdőköpenybe burkolózott fiatalember.

- Szervusz – köszönt rá László.

Az csak nézett, s nehezen szólalt meg:

- Ismerjük egymást?

- Nem emlékszel? Többször találkoztunk a Hungáriában. Egyszer tökrészezen jöttél be az újságíró klubba egy íróval... Akkor jelent meg egy köteted.

- Rémlik valami...

László nem csodálkozott az emlékezetvesztésen. Az alkohol a memória gyilkosa. És a költő nagyon sokat ivott, ezért volt itt.

Az intézményt vezető professzor feladatának tekintette az alkoholisták gyógyítását is, mert tapasztalata szerint a sok tüdőbetegségnek a túlzott alkoholfogyasztás volt az előzménye. Egyszerre akarta leszoktatni pácienseit az ivásról és a cigarettázásról.

A költőnek vizsgálatra kellett menni, gyorsan elköszönt. László kilépett a teraszra.

Jó időben itt, a hosszú, első emeleti, nyitott teraszon levegőztek a betegek. A fal mellett voltak az ágyak, mellettük egy szekrénykén meleg gyógytea volt a termoszban. A nap vakító sugarai a fenyők és a nyírfák sűrű lombján átszűrődve jutottak el a betegekhez, s a levelekből áradt feléjük az oxigén. Cinkék és rigók ugrándoztak a fákon.

A teraszon egy fiatal nő vidáman, mosolyogva köszönt rá Lászlóra.

- Szia! Te is itt vagy?

- Krónikus légcsőhurutom van - mondta László. - Le kéne szokni a cigiről. De nagyon nehéz. Te miért vagy itt?

- Tíz éves koromban volt egy csúnya tüdőgyulladásom, majdnem elvitt – mondta Klára. - Ennek a nyomait őrzöm most is. Azt mondják, van egy kis árnyék a tüdőmön.

A nő fehér frottír fürdőköpenye kissé nyitva volt, alig takarta hosszú, vékony combjait. A bőre márvány fehér volt, a háta kicsit meggörbült.

- Azt hittem, te makkegészséges vagy – mondta Klára. - Gyere, dumáljunk!